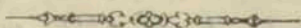

րակ նետելու և միջակ գինով ծողովորդին հրամայելու միջոցներ ձեռք չառնուին և ուէ արտաքին օգնութիւնք չհասնին Մշեցիին, կը հաւատեամ ապնիւ ընթերցողին որ իբր սե թաղթերու գպիր, ամեն շաբթու սովամահներու թիւը պիտի ներկայացնեմ Պատ. մանգումէին:

* * Առաջնորդարանը թափուր վիճակ մը ունի. հետեաբար Խարախանեան Ս. Հօր ներկայութիւնը անհրաժեշտ կը նկատուի: Խարախանեանը սպասեցնելու պէտք չկայ. պէտք է անմիջապէս ճամբու հանել՝ եթէ կեդր. Վարչութիւնը չօղեր որ Մշեցին նեղուի առաջնորդի բացակայութենէն:

ՄԻՔԷԼ. ՇԱԽԱՐՇ

Մուգ, 8 Հոկտ. 1908 թ.

ՀԱՅԱՐԱՆԿ ԳԼԽԱՌՆԵՐՈՒՆ ԽԵՂՃՈՒԹԻՒՆԸ

Տեղապահ Սրբազան Հօր սնորհմութեամբ հետեւեալ նամակը դրկուած է վանառական դասուն:

Մուշ, Վան, Բաղէշ, Խնուս և Սասուն սովը տիրած է և նոյն տեղերու Հայ բնակիչներ ընտանեօր ո՛չ միայն հացի կարօտը կ'ըաշեն, այլ և բոլորովին մերկ ըլլալով՝ վերահաս ձմրան իրենց կեանքին ոպառնացող մահուան վտանգներուն հանգէպ այժմէն խակ սահմակած են, հաց և հագուստ կ'հայցեն:

Իրանց այս ամենաոտակալի վիճակին մէջ Ազգ. Պատրիարքարանը կ'հարկադրուի հաց և հագուստ ճարելու համար բարեգութ ազգայնոց դիմել:

Արդ՝ յանուն յիշեալ դաւառացի ամենախղճալի ազգայնոց կ'խնդրուի Ձեր ազնուութենէն որ բարեհաճի խղճովին ճեմակեղինաց համար բրդեղէն կերպաս զրկել ի Պատրիարքարան, որպէս զի կարել տրուելով փութացուի յիշեալ տեղերը:

Ողջունիւ սիրոյ, սրտագին օրհնութեամբ և անկեղծ յարգանքօք:

Մնամբ Աղօթարար Պատրիարքական Տեղապահ
ՂԵՒՈՆԴ ՎԱՐԴ. ԴՈՒՐԵԱՆ

Մշոյ Առաքելոց վանքի վանահայր Մուրատեան Վրդ. Պատրիարքարան ղեմելով, կ'ըսէ թէ նոյն վանքն որ անցեալ օրերու միջ այնքան բռնութիւններու ենթարկուեցաւ, այսօր նորոգութեան զգալի պէտք մը կ'ներկայացնէ և ձեռնարկուած է կամարն ու մէկ քանի ժամերը ձմրան խստութիւններէն պաշտպանելու: Այս վանքը նշանաւոր պատմական վանքերէն մէկն է: Հոն թաղուած են Մովսէս Քերթոզահայր, Դաւիթ Անյաղմ, Մամբրէ Վերծանող, Ստեփան Ասողիկ: Կառավարութիւնը կ'առարկէ միշտ թէ վանքին մէջ յ'զատիտականներ պահած են, հետեւեալը ոտէպ խուզարկութեանց և ճնշումներու առարկայ կ'ըլլար վանքը:

— Երզնկայի Առաջնորդը կ'տեղեկացնէ Պատրիարքարան թէ սովն ահռելի համեմատութիւններ առած է. սովեալներ սրտաղեղեք տեսարան մը կ'պարզեն: Խուրանայի, Կէրճէնիսի և Կամալի գիւղերէն աղետարշ նամակներ կ'տեղան: Ամէն կողմէ «Անօրի եմ, սովամահ կ'կորսուիմ» հաղաղակեն:

— Տեղապահ Սրբազանը, Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին հեռագիրն ստանալուն պէս իսկոյն ազգու քագրիւ մ'ուղղելով Մեծ-Եպարքոսին յայտնած էր թէ ջարդի վախ կ'տիրէ Սոյ մէջ և Թուրք խուժան մը և կեպուսները կոտորելու սպառնալիքով ճամբայ ելած է: Մեծ-Եպարքոսն որ այս թագրիւր ստացած պահուն գետպաններու հետ կ'տեսակցէր, խնդրոյն կարեորութիւնն զգալով, իսկոյն մեծիւրստին միջոցաւ կ'հաղորդէ Պատրիարքարանի պաշտօնեային թէ «Տեղապահ Սրբազանը թող վստահ ըլլայ, հիմակ իսկ Ատանայի կուսակալութեան պիտի հեռագրուի: Տեղապահը կրնայ վստահ ըլլալ հանրային ապահովութեան վրայ:» Դուրեան Սրբազան անմիջապէս հեռագրածանոց Ս. Կաթողիկոսին թէ մուկանդ խուժանը պիտի չյաջողի իր չար խորհուրդին մէջ և թէ Մեծ-Եպարքոսին տուած ապահովութիւնը կատարեալ է:

— Տեղապահ Սրբազանն երէկ Կայո. Պալատ երթալով շնորհաւորեց Պայրամի տօնը. յետոյ շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ նախարարական մարմնոյն և պետական աւագանիին:

— Տեղապահ Սրբազանն որ երէկ Մեծ-Եպարքոսին շնորհաւորութեան գացած էր, զիտել տուաւ մայրաքաղաքիս և գաւառներու մէջ շրջած ջարդի վախը, որով ժողովուրդն ահու-

տարաւիւի մասնուած է: Մեծ—Եպարբոսն ապահովցուց Տեղապահը թէ այդ բոլոր լուրերը լոկ ժողովրդական տարածայնութիւններ են, թէ պէտք է ապահով ըլլայ ժողովուրդը:

—Տիարաբէքիւրի առաջնորդ Տ. Գէորգ Ծ. Վ. Իրրանոսեան Սներեկի հրկիզեալներուն համար անմիջական նպաստ մը խընդրած էր նպաստից յանձնաժողովէն, Պատրիարքարանէն գրուեցաւ թէ նպաստից Մատուկը կարող չէ, և դիմում բրաւ ներքին գործոց նախարարութեան պետական օգնութիւն մը խընդրելով:

ՊԼՏՐԻԱՐԺԵԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ

Տեղապահ Սրբազանը, նախընթաց երեկոյ հեռագիրներուղղեց Ս. Էջմիածին, Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին և Երուսաղէմի Ս. Պատրիարքին, ինչպէս նաև դաւառական Առաջնորդներու, հաղորդելով Ամեն. Իզմիրլեան Սրբազանի միաձայն ընտրութիւնն ի Պատրիարքութիւն Թուրքիոյ:

Երէկ Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսէն, Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքէն, բաւական թուով Առաջնորդներէ և մօտակայ տեղերու ազգայիններէ շնորհաւորական հեռագրեր հառան Ն. Ամենապատուութեան, որ մինչև երեկոյ Ակիւտար իր բնակարանին մէջ ընդունեց նաև շնորհաւորութեան եկող եկեղեցականներ և աշխարհականներ:

Ամեն. Իզմիրլեան Ս. Պատրիարք՝ առանձին տեսակցութեան մ'առթիւ, ուր Ն. Ամենապատուութեան ղիտել արուերէ թէ Հայրապետական թափուր Աթոռն ալ իրեն կ'ապասէ, հետեւեալ կերպով պատասխաներ է.

«—Տարուան մը ժամանակամիջոցը շատ քիչ կ'տեսնամ ես, Պոյոյ Պատրիարքութեան շուրջ գիշուած կնճիւղները մտքբելու համար: Ընդհանուր սկզբունքով համամիտ չեմ գործին զեկը տարին անգամ մը տարբեր ձեռքերու յանձնելուն, գործ մը, բարենորոգում մը հիմնական և մնայուն ըլլալու համար. անհրաժեշտ է որ անոր գործադիրը բաւական երկար ժամանակի համար փարի անոր ու բոլոր մտադրած ծրագիրը գլուխ հանէ: Հետևաբար, Ազգն երբ Պատրիարքութեան պաշտօնն ինձ յանձնեց, կրնայ Կաթողիկոսութիւնն ալ իմ արժանաւոր եղբայրներէս մէկուն, զոր օրինակ Դուրեան Արքազանին յանձնել, որ կրնայ լիուրի գոհացնել հայրապետական Աթոռին ամբողջ պահանջները:»